

Uğur KARAGÖZ
İl Planlama Uzmanı

Ömer YILDIRIM
Mali Hizmetler Uzmanı

Bilişim teknolojilerinin özel sektör veya kamu kurumları tarafından kullanım şeklindeki dönüşüm ihtiyacı sadece Türkiye’de değil, küresel ölçekte de yeni trendlere eğilim oluşmasına neden olmuştur.

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIKLARI VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

GİRİŞ

Günümüz kamu yönetimi, bilişim teknolojileri başta olmak üzere birçok alanda teknolojik imkânların en üst düzeyde kullanıldığı bir yönetim anlayışına doğru evrilmektedir. Karar destek mekanizmalarından performans izleme, kaynak yönetiminden elektronik belge yönetimine kadar birçok alanda geliştirilen sistemler, teknolojinin daha etkin kullanıldığı, ra-

parlamanın ve veri paylaşımının önem kazandığı bir yönetim yapısını ortaya çıkarmıştır.

Teknolojinin görece daha az ilerleme gösterdiği yıllarda ortaya çıkan her yeni ürüne veya hizmete ulaşmak bir amaç olurken, günümüzde teknolojik ürünler bir amaç olmaktan çıkmış ve asıl ulaşmak istenen hedefler yolunda araç haline gelmiştir. Örneğin akıllı telefonların

gelişim sürecine bakıldığında, başlangıçta sınırlı sayıdaki teknolojik özelliği bünyesinde barındıran bu telefonlar, kullanıcılarına kameradan, ses kaydına, müzik platformundan dosya okumaya kadar temel özellikleri sunmaktaydı ve telefon üreticileri için bu temel teknolojik özellikleri bir telefonda birleştirmek fikri amaçtı. Ancak zaman içinde bu amaca sadık kalan üreticiler sektörden dışlanırken aynı özellikleri yine bir telefonda birleştirmeyi en iyi teknolojik bileşimlerle ve kullanıcı odaklı sunmayı başaran firmalar bugün hala ayakta kalmayı başarabilmiştir. Hatta bazı akıllı telefondaki kameralar öylesine ileri boyutlara ulaşmıştır ki kullanıcılar sahip oldukları telefon dışında farklı bir ürün alma gereği duymadan profesyonel düzeyde fotoğrafçılık yapabilecek düzeye gelmişlerdir.

Kamu yönetimi alanında da bilgi yönetim sistemleri 1990'lı yıllardan itibaren sürekli olarak bilgi işlem birimleri ve bu birimlerde istihdam edilen teknik personel aracılığı ile geliştirilmeye çalışılmış ancak asıl ihtiyaca cevap verilebilme düzeyi tam olarak belirlenmemiştir. Bunun temel nedeni bir sistem mimarisi oluşturulurken teknik-idari birimler arasındaki koordinasyon yetersizliğinden dolayı gerçek taleple üretilen çıktı arasındaki makasın büyük ölçüde açık olmasıdır. Bu durum sistem oluşturulması talebinde bulunan ve geliştirilecek sistemle hizmetlerinin daha etkili sunacağına inanan birim ile sistem oluşturmayı amaç edinen bilgi işlem birimleri arasındaki farklı bakış açılarının ortak bir noktada buluşmadığının bir göstergesidir.

Bilişim teknolojilerinin özel sektör veya kamu kurumları tarafın-

dan kullanım şeklindeki dönüşüm ihtiyacı sadece Türkiye’de değil, küresel ölçekte de yeni trendlere eğilim oluşmasına neden olmuştur. Bunlardan biri de operasyonel faaliyet gösteren birimle bu birimler için yazılım geliştiren birimlerin bir arada iş yapabilme becerilerinin artırıldığı bir anlayışı ifade eden DevOps’tur. Bu yaklaşım sayesinde yazılım hazırlama süreçleri kısalmış ve üretilen çıktılar, talepte bulunanlar ile talebi yerine getirenlerin aynı noktada buluşmasına imkân sağlamıştır. Diğer taraftan bilgi işlem birimleri, sistem geliştirme ihtiyacının tespit edilmesi konularında nadiren etkin bir rol üstlenmektedir. Ağırlıklı olarak hizmete sahip olan birimlerden gelen talepler doğrultusunda ve sahip olduğu yetki alanı çerçevesinde edilgen bir konuma sahiptirler. Zaten mülga 3046 sayılı “Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun”da da bilgi işlem birimleri kurumların ana hizmet birimleri arasında değil, yardımcı hizmet birimleri arasında sayılmıştır.

DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIKLARI

Kamu kurumları, dijital dönüşüm sürecinin ekonomik, sosyal ve kültürel hayatta hissedildiği bilgi toplumu çağında söz sahibi olabilmek adına gerekli adaptasyonu sağlamak durumundadır. Sunulan kamu hizmetlerinin sürekli iyileştirilmesi, vatandaş memnuniyetinin artırılması, ulusal ve bölgesel politikalarda belirlenen hedeflere ulaşmada en doğru yolun benimsenmesi, kaynakların optimum dağıtımının gerçekleştirilmesi gibi çalışmalarını yürüten strateji geliştirme birimleri, planlama, raporlama ve izleme fonksiyonları gereği de kurumlar

hakkında en fazla bilgi ve veriye sahip konumdadır. Şöyle ki, Strateji Geliştirme Başkanlıkları, Bakanlığın tüm birimleri için Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” gereğince performans ve kalite ölçümleri geliştirme, birimlerin yönetimi ile hizmetlerinin geliştirilmesi ve performansı ile ilgili bilgi ve verileri toplamak, analiz etmek ve yorumlamak gibi yetkilerle donatılmıştır.

Strateji geliştirme birimleri, bağlı buldukları kurum hakkında sahip oldukları veri ve bilgiler sonucunda, birimlerin görev alanına giren kamu hizmetlerinin neler olduğu, hizmet süreçlerinin nasıl işlediği konularında kurumsal düzeyde en yetkin konumda bulunmaktadır. Bu konuları nedeniyle birimlerce sunulan kamu hizmetlerinin süreçlerini analiz ederek elektronik ortama aktarılacakların belirlenmesinde söz sahibi olabilmekte ve kamu hizmetlerinin iyileştirilmesi ve yalınlaştırılması çalışmalarında tetikleyici rol üstlenebilmektedirler.

Her ne kadar strateji geliştirme birimleri bu fonksiyonunu mülga Başbakanlık koordinesinde başlayan Elektronik Kamu Bilgi Yönetim Sistemi (KAYSİS) çalışmaları ile güçlendirmiş olsalar da, yukarıda anılan yönetmeliğin “yönetim bilgi fonksiyonu” başlıklı 8 inci maddesinde şu hükümlerle görevlendirilmişlerdir.

- Yönetim bilgi sistemlerine ilişkin hizmetleri varsa ilgili birimlerle işbirliği içinde yerine getirmek.
- Yönetim bilgi sisteminin geliştirilmesi çalışmalarını yürütmek.
- İstatistikî kayıt ve kalite kontrol işlemlerini yapmak.

Ayrıca yönetmeliğin 4 üncü maddesinde bu fonksiyonu icra etmek üzere yönetim bilgi sistemlerinden sorumlu bir birimin kurulması hükme bağlanmıştır. Bu birimler birçok kurumda kurulmuş olmakla birlikte, bilgi teknolojilerinin kamu hizmetlerinde etkin kullanımı yönünde önemli bir boşluğu dolduramamışlardır.

SONUÇ

e-Devlet çalışmaları başta olmak üzere kamu yönetiminde dijitalleşmenin yönetilmesi noktasında birçok gelişmiş ülke üst düzey yapılanmalarını ve birincil mevzuatlarını çok erken dönemde tamamlamış ve bu süreçte avantajlı konuma yükselmiştir. Özellikle kamu hizmetlerinin sunumunda geleneksel yöntemler yerini 7/24 hizmet veren elektronik platformlara bırakmıştır. Amacın yüksek vatandaş memnuniyeti

olduğu politikalar benimsenerek dijital dönüşümün büyük veri, yapay zeka, nesnelerin interneti gibi türlerini de politika önceliği yapılması, kamu yönetimini adeta siber uzaya taşımıştır.

Ülkemiz ise politika belgeleri oluşturma konusunda belki birçok gelişmiş ülkeden dahi önce adım atmasına rağmen değişime adaptasyon sağlayamaması ve ulusal düzeyde yürütülecek çalışmalara bütüncül bir yaklaşımın uzun süreler ortaya konamaması nedenleri ile dijital dönüşüm çalışmaları sadece hizmetlerin elektronik ortama aktarılması önceliği ile sınırlı kalmıştır.

Gelinen noktada Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin getirdiği yeni yapılanmalardan biri olan Dijital Dönüşüm Ofisinin kamu yönetimi politikalarının oluşturulmasında et-

kin rol oynaması beklenmektedir. Buradan hareketle dijital dönüşüm ofisinin bakanlıklardaki koordinasyon noktası haline gelen strateji geliştirme birimlerinin dijital dönüşüm çalışmalarında kurum içi idari ve teknik birimler arasındaki koordinasyonun yanı sıra kurumlar arası koordinasyonun sağlanmasında önemli bir görev üstlendiklerini söylemek mümkündür. Bunun da ötesinde strateji geliştirme birimleri, kurumlarındaki dijital dönüşüm çalışmalarını bütüncül bir bakış açısıyla ele alarak kurumsal hedeflere ulaşmadaki sürecin önemli bir parçasıdır.

KAYNAKÇA

Strateji Geliştirme Başkanlığı Dijital Dönüşüm Koordinasyon Birimi